

davad kasulike elukate ridu aga teedel kihutavad autod.

Vanal ajal polnud põhjust peletada majade ümbert rästaid eemale, sest rohtiaid viljapuude ja marjapõõsastega, mida lindude eest kaitsta, hakkasid eestlastele tekkima alles 19. sajandil. Iluaiandus koos ahastusega auklikuks söödud hostalehtede pärast on aga veelgi uuem trend.

Kui maal saab veel arvestada mingil määral konnade ja suuremate "röövlindega", siis uutest tiheastustusega põlupealsetes elamurajoonides on see halesinine unistus. Samuti ei leia sellistes aedades endale elupaika jooksiklased, kes söövad tigu mune.

Vanemates aedlinnades on pisut lihtsam tigu tigu võidelda. Seal on säilinud kraave konnade paljunemiseks ning varjualuseid siilidele pesitsemiseks-talvitumiseks, ilma et koevad neid ründaksid või hulljulged kihutajad lõmastaksid. Sellistes kohtades on lihtne meelitada piimatassi abil naabri juures jahti pidav siil ka oma aeda külastama, rikkalikust marjasaa- gist võib osa loovutada aga rästastele, et nad selle eest kahjureid hävitaksid.

Neile meeldib

■ Tigude meelistaimed on hostad, mädarõigas, saialilled, tsinniad, peulilled, kobarpead, põlduba, lehtsalat, jääsalat jm.

■ Kivide ja vundamendi servad, lauajupid, tühjad lillepotid – kõik, mille varju saab peitu pügeda ning mis pakub mõnusat jahedust ja niiskust kuumal-kuival ajal.

■ Lagunev puukooremultš on hea niiske ja soe koht, kuhu muneda.

■ Pärast niitmist maha jääv niides pakub limukatele piisavalt niiskust ja turvet. Kasutage see ära ning jätke niitmine võimalikult õhtu peale. Kuival ajal võiksite paar tundi varem muru kasta, et meelitada nuhtlused liikvele. Öösel jõuavad niidese läbi takseerida mõned aplamad putukad ja hommikul, kui meie alles magame, linnudki asja üle kontrollida. Enne kui niidese kompostihunnikusse viite, vaadake see kindlasti ka ise üle ning korjake päikese eest peitu pugenud elukad kokku.

■ Hilisõhtune kastmine meelitab peenrale teod ja paraku soodustab ka seenhaiguste lööbimist. Seepärast püüdke kasta kui vähegi võimalik varahommikul. Samas võiks otsida aias mõne varjulise koha, mida niisutades meelitate ligi teod, et nad siis kokku koguda.

■ Meelsasti kogunevad limukad maiustama banaani-, meloni-, kõrvitsa- ja arbuusikoortega, hõrguti-seks võib välja panna ka värske kurgi, õuna- ja kartuliviile ning -koort. Hästi maitsevad tigu tigu veel lehtsalat ja poolikud viinamarjad.

Neile ei meeldi

■ Teod ja nälkjad munevad niiskesse, nätskesse ja silumata pinnasesse ning umbrohtunud aladele. Muretsege aiahark või hea labidas ning kaevake aed sügisel-kevel korralikult läbi. Sedasi saavad hukka paljud talvituma pugenud teod ja nende munad.

■ Tigude ja nälkjate liikumist takistab kõik, mis on kuiv ning terav: liiv, graniitkillustik, paekivi- ja tellisepuuru, kuiv kohvipaks, purustatud munakoored ja teokarbid, klinkritolm, tuhk, lubi jne.

■ Ebaaus võte on tigu tigu püüdmisel ära kasutada nende õllelembust. Arvestades, et nad on alaealised, meelitage neid hoopis piima ja pärmiveega, need sobivad sama hästi. Asetage nõud peibutusjoogiga varjulise koha, kuhu nuhtlused meelsasti kogunevad. Vaadake, et anum oleks vähemalt 5 cm kõrgune, siis ei upu sinna kasulikud jooksiklased.

■ Teod ja nälkjad ei salli, kui peenrale on laotatud multšiks koi- ja soolikarohu, sidrunmelissi, münthe, orasheina, tammelehti, kuuse- ja männiokkaid.

Hoidke jooksiklasi, sest nad söövad tigu tigu mune.

Peenrale laotatud soolikarohu multš hoiab nälkjad eemal.

Õllega ligimeelitamine on vana nipp tigu tigu lahtisaamiseks.

■ Paljust taimedest hoiavad teod kaugemale. Need on iirised, kurekel- lad, kurerehad, gladiolid, hortensiad, mündid, ingver, pune, nõmm- liivatee, koirohi, raudrohi, sibul, porulauk, küüslauk.

Kuidas hukata

Kokkukorjatud tigu tigu ja nälkjate hävitamiseks võib nad üle valada keeva veega ning matta seejärel kompostihunnikusse või kuhugi aia varjulise- masse ossa.

Surnuks kuivatamine superfosfaadi ja lubjaga võtab pisut rohkem aega, olles minu meelest ka piinarikkam. Samuti ei soovita ma kasutada jämedat soola, sest mida hakata peale soolatud tigu tigu? Aeda matmiseks nad ei sobi ja toiduks eelistan tigu tigu osta pigem poest.

Naabrusest tulevate tigu tigu vältimiseks hoidke aia äärealad korralikult niidetuna ning umbrohuvabad, et teod ei saaks seal varjuda ega muneda. Tõkkeks võib kasutada ka kõrge- maid plastrisid.

Mürk toimib kuiva ja soojaga

Kaubanduses müügil olevad teomürgid sisaldavad tavaliselt metaldehüüdi. Mürk hakkab toimima temperatuuril üle +7°. Kõige tõhusama hävitustöö teeb see suvisel kuival ajal, kui sooja on 20° ringis. Mürk tekitab tigu tigu ja nälkjatel ärrituse, mis sunnib neid rohkesti lima eritama, suurendades veevajadust.

Oluline on teada, et mürk laguneb päikesekiirguse toimele. Kastmine ja vihm hävitab 24 tunni jooksul mürgi mõju, sest teod saavad oma veevarud taastada ning hakkavad veelgi vihase- malt taimi hävitama, sest need sisal- davad ju peamiselt vett.